

U človeka parazitujú tri druhy vší, a to:

- **Voš detská** (hlavová, resp. vlasová), - *Pediculus captis*, ktorá žije vo vlasovej časti hlavy, ale je napr. v oboči, brade a fúzoch. Samičky kladú denne tri až štyri vajíčka (hnidy) a pripevňujú ich na vlasy resp. chlpy.
- **Voš šatová** – *Pediculus corporis*, sa zdržuje v odevu a v bielizni, kde samička ukladá denne v priemere až desať vajíčok. Voš šatová je prenášačom niektorých závažných infekcií, najznámejšou je škvrnitý týfus. Voš šatová sa už desaťročia v našich podmienkach nevyskytuje.
- **Voš lonová** – *Phtirus pubis*. Prichytáva sa na chlpy v oblasti genitálií, ale aj v podpaží a na hrudníku.

Vývoj vší z vajíčka cez larválne štádiá trvá priemerne **20 – 30 dní**. Dospelá voš žije až 40 dní. Larvy aj dospelé vší sa živia krvou, ktorú sajú každé 2 – 3 hodiny. Bodnutie silne svrbí. Pri škriabaní môžu byť do poranenej kože zanesené baktérie, ktoré spôsobujú hnisavé zápaly.



Vší sa šíria v ľudskej populácii:

- priamym dotykom,
- nepriamo odevom, osobou alebo posteľnou bielizňou, pokrývkami hlavy a rôznymi predmetmi, ako napr. hrebene, kefy a pod. Ak sa vší dostanú na golier odevu, môžu preliezť i na šaty druhých osôb napr. v šatníkoch a šatniach.

Vší neskáču ako blchy, šíria ich napadnutí ľudia. Najčastejšie sú postihnuté osoby s nižšou hygienou, napadnutí však môžu byť aj ľudia prísne dodržiavajúci osobnú hygienu. **Hanbou nie je dostať vší, problémom je zotrvať v stave zavšívavania a nebať o čistotu svojich detí a svojej rodiny.**

Mimoriadne **vhodné podmienky** pre rozširovanie vší sú všade tam kde ľudia žijú vedľa seba v tesnom dotyku. Sú to **rodiny, materské škôlky, triedy základných a stredných škôl, internáty, hromadné ubytovne, zotavovacie tábory** a pod. Nízka hygiena bývania a nedostatočné podmienky pre osobnú hygienu, spravidla zvyšujú pravdepodobnosť prenosu vší od osoby k osobe.

Rozpoznať zavšívavenie je väčšinou ľahké, upozorní nás na neho neznesiteľné svrbenie kože, ktoré núti deti ku škriabaniu hlavy. Prezretím hlavy môžeme ľahko nájsť dospelé lezúce vší alebo striebřisté biele vajíčka – hnidy, najčastejšie lokalizované za ušami a v zátylku.

Máme zavšívavené dieťa, čo robiť?

Predovšetkým zachovať pokoj, **žiadna senzácia, žiadna hanba!** Ukážte mi rodinu, kde sa nestretli s týmto problémom. Takže pokojne, rozvážne riešime tento náš spoločný problém. Zavšívavenie, ako napokon všetky prenosné ochorenia nie je izolovaným javom. **Každý prípad je súčasťou epidemického reťazca a keď je napadnutý jeden člen kolektívu, všetci sú podozriví z nákazy. Najprv ako obeť, neskôr ako prenášači infekcie.**

Všami napadnuté dieťa prekonáva prenosné ochorenie a dieťa s prenosným ochorením sa musí liečiť a **nesmie navštevovať kolektívne zariadenie.**

O liečbe zo zavšívavania, sekundárnych kožných ochoreniach, ako aj o vyradení z kolektívu, môže rozhodnúť len príslušný lekár. **Lekár rozhodne, ktoré deti z kolektívu budú dočasne vyradené**, posúdi závažnosť sekundárnych kožných infekcií, doporučí spôsob liečby a posúdi zdravotnú spôsobilosť pre opätovný návrat do kolektívu.

Pri jednoduchom, nekomplikovanom zavšívavení sa doporučuje ako najúčinnjšia metóda zbavenia sa vší vyčesať ich z mokrých vlasov špeciálnym hrebeňom s hustými zubami. Staré mamy volali tieto špeciálne hrebene „všívачik“. Vystrihanie „do hola“ je zásadným a radikálnym riešením problému. Súhlasíme s ním len výnimočne, tak aby sme nepoškodili osobnosť postihnutého.



Ďalšími účinnými metódami je **používanie chemických dezinfekčných prípravkov**. V každej lekární vedú odborné usmerniť a ponúknuť účinné dezinfekčné prostriedky na osobnú aj priestorovú dezinfekciu. Vždy sa riadime podľa návodu na etikete prípravku.

Dezinfekciu je treba vykonávať v celom kolektíve, v ktorom bol výskyt zistený, t.j. v rodine, v skupine MŠ, v školskej triede a pod. Súčasne je nutné zahubiť i vší, ktoré sa môžu v danom ohnisku vyskytovať na pokrývkach hlavy, hrebeňoch, kefách na vlasy, na bielizni a na ďalších predmetoch, s ktorými prišla hlava zavšívavenej osoby do styku. Biela bielizeň sa doporučuje vyvariť, ostatné textilie vyprať a vyžehliť.

Zistenie zavšívavania v kolektíve je silným argumentom pre zabezpečenie opatrení vedúcich k zvýšenej hygienickej disciplíne. Ranný filter v materských školách, upevňovanie hygienických návykov v základných školách a nábádanie študentov stredných škôl k zodpovednosti za zdravý životný štýl, má byť zameraný aj na čistotu vlasov a hygienu odievania.

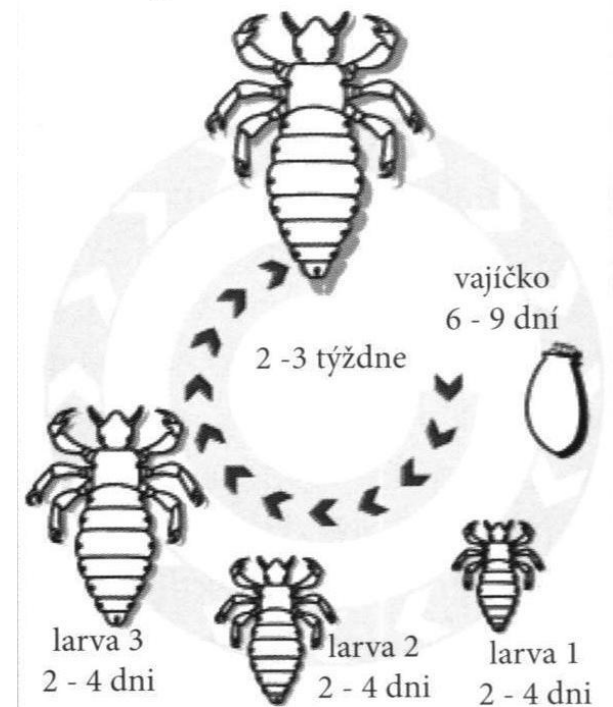
Voš detská

(hlavová, resp. vlasová)

Pediculus captis



dospelá samička 20 - 30 dňová



Vývojový cyklus Vši detskej (*Pediculus captis*)